

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра географії та природознавства

Проректор

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Шарин С.В.

25. IX. 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В 70 Географія сільської місцевості
(шифр і назва навчальної дисципліни)

ОП «Географія»

спеціальність 106 «Географія»

10 «Природничі науки»

(галузь знань)

Факультет природничих наук

(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2020 рік

Робоча програма Географія сільської місцевості для студентів спеціальності 106 «Географія», галузь знань 10 «Природничі науки». „15” вересня 2020 р. – 22 с.

Розробники:

Гілецький Йосип Романович, доцент кафедри географії і природознавства, кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії та природознавства

Протокол від “15” вересня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри географії та природознавства _____ (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

“15” вересня 2020 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету природничих наук.
Протокол від “23” вересня 2020 р. № 1

“23” вересня 2020 р.
Голова _____ (Атаманюк Я.Д.)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 10 Природничі науки (шифр і назва)	Дисципліни вільного вибору студента	
Модулів – 1	Спеціальність: <u>106 Географія</u> Освітня програма: <u>географія</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Реферат-доповідь на актуальну тему курсу (на вибір викладача)			
Загальна кількість годин – 180		7-й	
	Лекції		
		24 год.	
		Практичні, семінарські	
		36 год.	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		120 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		___ год.	
		Вид контролю:	
		екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання:	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр		
аудиторних – 4			
самостійної роботи студента – 8			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – **33%: 67%**

для заочної форми навчання – -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни. Даний курс покликаний розкрити та надати характеристику тенденціям розвитку сільських територій в Україні, а також виявити проблеми розвитку таких територій в країні на основі оцінки теоретичних та практичних розробок науковців..

Студенти повинні знати:

- теоретичні підходи в географічних дослідженнях сільських поселень;
- методологію і методику регіонального географічного дослідження сільських поселень;
- еволюцію сільських поселень України, передумови їх формування;
- сутність та принципи сільського сельбищного районування.

Уміти:

- давати характеристику сільських поселень як об'єктів інтегральних географічних досліджень;
- аналізувати морфологію і структуру сільських поселень;
- аналізувати динаміку, умови і чинники розвитку сільських поселень;
- враховувати проблеми делімітації, топології і районування сільських поселень;
- характеризувати просторово-функціональні взаємозв'язки сільських поселень;
- формулювати умови та заходи здійснення регіональної руральної політики;
- давати оцінку сельбищному потенціалу України та конкретних регіонів..

Компетентності:

К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК03. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

Результати навчання:

ПР03. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПР09. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПР10. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.

ПР20. Застосовувати знання теоретичних і методологічних основ географічних

наук для моніторингу і оцінки природних умов, порівняльно-географічного аналізу розвитку економіки, населення, соціальної сфери держав світу та України.

ПР21. Організувати і проводити екскурсії та подорожі.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи дослідження сільських поселень

Тема 1. Теоретичні підходи в географічних дослідженнях сільських поселень.

Теоретичні підходи в географічних дослідженнях сільських поселень. Сільські поселення як об'єкт інтегральних географічних досліджень.

Тема 2. Методологія і методика регіонального географічного дослідження сільських поселень.

Методологія і методика регіонального географічного дослідження сільських поселень. Динаміка, умови і чинники розвитку.

Тема 3. Проблеми делімітації, топології і районування сільських поселень.

Проблеми делімітації, топології і районування сільських поселень.

Тема 4. Просторово-функціональні взаємозв'язки сільських поселень.

Просторово-функціональні взаємозв'язки сільських поселень.

Тема 5. Регіональна руральна політика.

Регіональна руральна політика.

Тема 6. Еволюція сільських поселень регіону.

Еволюція сільських поселень регіону. Передумови формування сільських поселень. Морфогенетична структура сільських поселень.

Тема 7. Сільське сельбищне районування.

Сільське сельбищне районування.

Змістовий модуль 2. Сельбищний потенціал сільських поселень України.

Проблеми і тенденції розвитку

Тема 8. Сельбищний потенціал України.

Сельбищний потенціал України та підходи до його оцінки. Ступінь сельбищності регіону.

Тема 9. Сільські поселення України в структурі ландшафтних комплексів.

Сільські поселення України в структурі ландшафтних комплексів. Лімітуючі умови функціонування сільських поселень.

Тема 10. Територіальна організація сільських поселень України.

Територіальна організація сільських поселень України.

Тема 11. Топологія сільських поселень.

Топологія сільських поселень по відношенню до граничних структур регіону. Сільські поселення в функціонально-сельбищній структурі України.

Тема 12. Проблеми і тенденції розвитку сільських поселень України.

Проблеми і тенденції розвитку сільських поселень України. Принципи реалізації регіональної руральної політики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи дослідження сільських поселень						
Тема 1. Теоретичні підходи в географічних дослідженнях сільських поселень.	16	2	2			12
Тема 2. Методологія і методика регіонального географічного дослідження сільських поселень.	14	2	2			10
Тема 3. Проблеми делімітації, топології і районування сільських поселень	14	2	2			10
Тема 4. Просторово-функціональні взаємозв'язки сільських поселень	14	2	2			10
Тема 5. Регіональна руральна політика	14	2	2			10
Тема 6. Еволюція сільських поселень регіону	14	2	2			10
Тема 7. Сільське сільбищне районування	14	2	2			10
	100	14	14			72
Змістовий модуль 2. Сільбищний потенціал сільських поселень України. Проблеми і тенденції розвитку						
Тема 8. Сільбищний потенціал України.	12	2	2			8
Тема 9. Сільські поселення України в структурі ландшафтних комплексів.	14	2	4			8

Тема 10. Територіальна організація сільських поселень України.	14	2	4		8
Тема 11. Топологія сільських поселень.	20	2	6		12
Тема 12. Проблеми і тенденції розвитку сільських поселень України.	20	2	6		12
	80	10	22		48
Усього годин	180	24	36		120

5. Зміст лекційного матеріалу

№ з/п	Назва теми лекції	Зміст лекції
1.	Теоретичні підходи в географічних дослідженнях сільських поселень.	1. Теоретичні підходи в географічних дослідженнях сільських поселень. 2. Сільські поселення як об'єкт інтегральних географічних досліджень.
2.	Методологія і методика регіонального географічного дослідження сільських поселень.	1. Методологія і методика регіонального географічного дослідження сільських поселень. 2. Динаміка, умови і чинники розвитку.
3.	Проблеми делімітації, топології і районування сільських поселень	1. Проблеми делімітації сільських поселень. 2. Проблеми топології і районування сільських поселень.
4.	Просторово-функціональні взаємозв'язки сільських поселень	1. Просторово-функціональні взаємозв'язки сільських поселень. 2. Особливості різних просторово-функціональних взаємозв'язків сільських поселень.
5.	Регіональна руральна політика	1. Регіональна руральна політика на рівні макрорегіону. 2. Регіональна руральна політика на рівні мезорегіону.
6.	Еволюція сільських поселень регіону.	1. Еволюція сільських поселень регіону. 2. Передумови формування сільських поселень. 3. Морфогенетична структура сільських поселень.
7.	Сільське сельбищне районування	1. Сільське сельбищне районування на рівні макрорегіону. 2. Сільське сельбищне районування на рівні мезорорегіону .

8.	Сельбищний потенціал України	1. Сельбищний потенціал України та підходи до його оцінки. 2. Ступінь сельбищності регіону.
9.	Сільські поселення України в структурі ландшафтних комплексів	1. Сільські поселення України в структурі ландшафтних комплексів. 2. Лімітуючі умови функціонування сільських поселень.
10.	Територіальна організація сільських поселень України.	1. Територіальна організація сільських поселень України. 2. Відмінності у територіальній організації сільських поселень регіонів України.
11.	Топологія сільських поселень	1. Топологія сільських поселень по відношенню до граничних структур регіону. 2. Сільські поселення в функціонально-сельбищній структурі України.
12.	Проблеми і тенденції розвитку сільських поселень України.	1. Проблеми і тенденції розвитку сільських поселень України. 2. Принципи реалізації регіональної руральної політики.

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні підходи в географічних дослідженнях сільських поселень..	2
2	Методологія і методика регіонального географічного дослідження сільських поселень.	2
3	Проблеми делімітації, топології і районування сільських поселень	2
4	Просторово-функціональні взаємозв'язки сільських поселень	2
5	Регіональна руральна політика	2
6	Еволюція сільських поселень регіону.	2
7	Сільське сельбищне районування	2
8	Сельбищний потенціал України та підходи до його оцінки	2
9	Сільські поселення України в структурі ландшафтних комплексів.	2
10	Лімітуючі умови функціонування сільських поселень.	2
11	Територіальна організація сільських поселень України.	2
12	Відмінності у територіальній організації сільських поселень регіонів України	2
13	Топологія сільських поселень	2
14	Топологія сільських поселень по відношенню до граничних структур регіону.	2

15	Сільські поселення в функціонально-сельбищній структурі України	2
16	Проблеми і тенденції розвитку сільських поселень України	2
17	Проблеми і тенденції розвитку сільських поселень Івано-Франківської області.	2
18	Принципи реалізації регіональної руральної політики.	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні підходи в географічних дослідженнях сільських поселень.. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	12
2	Методологія і методика регіонального географічного дослідження сільських поселень. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	10
3	Проблеми делімітації, топології і районування сільських поселень. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	10
4	Просторово-функціональні взаємозв'язки сільських поселень. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	10
5	Регіональна руральна політика. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	10
6	Еволюція сільських поселень регіону. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	10
7	Сільське сельбищне районування. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	10
8	Сельбищний потенціал України. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	8
9	Сільські поселення України в структурі ландшафтних комплексів. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	8
10	Територіальна організація сільських поселень України. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	8

11	Топологія сільських поселень. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	12
12	Проблеми і тенденції розвитку сільських поселень України. <i>(Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до семінарського заняття)</i>	12

8. Індивідуальні завдання

9. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання

Екзамен (7 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Екзаменаційна
Тестове опитування за лекційним матеріалом	Оцінки за усні відповіді	Індивідуальне науково-дослідне завдання	
25	15	10	50

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

1. Мальчикова, Д. С. Загальнонаукові та суспільно-географічні засади становлення географії сільської місцевості / Д. С. Мальчикова // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія : Геологія – географія – геологія. – Харків, 2009. – № 864, Вип. 30. – С. 156-161.
2. Джаман В.О. Регіональні системи розселення: демографічні аспекти. – Чернівці : Рута, 2003. – 392 с.
3. Гладій М.В., Лесечко М.Д. Сільське розселення в умовах трансформації форм власності. – Львів, 1998. – 205 с.
4. Доценко А.І. Регіональне розселення : проблеми та перспективи. К.: Наукова думка, 1994. 195 с.
5. Пандяк І. Г. Демографічні та соціально-економічні основи формування трудових ресурсів сільської місцевості Львівської області // Вісник Львів. ун-ту. Серія геогр. – Вип.29. 2003. С.75-80.
6. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навч. посіб. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.